

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן
SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

יבמות קט

עניין: כל האומר אין לו אלא תורה

דרשות חתם סופר

דרוש לשבת הגדול עמי רנד ע"ג

מהר"ל

כל שאינו בעשיה וכו'. (ק"ט ע"ב). דתניא רבי מדברי רש"י ז"ל נראה שאינו מקיים ועובר לו תורה אין לו תורה פשיטא אלא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה הא נמי פשיטא אלא דאפילו תורה אין לי מ"ט אמר רב פפא אמר קרא ולמדתם יעשיתם כל שישנו בעשייה ישנו בלימוד כל שאינו בעשייה אינו בלמידה ואי בעית אימא לעולם כדקאמרת מעיקרא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה ודקאמרת הא נמי פשיטא לא צריכא דקא מגמר לאחרני ואולי ועבדי מהו דתימא אית ליה אגרא לדידיה קמ"ל.

אינו בעשיה אינו בלימוד, וכל זה מן הטעם אשר אמרנו כי על ידי עשיות המצוה או התורה אצלו בפעל לא כאשר למד בשכלו בלבד ואפילו אם מלמד אחרים והאחרים עושים עם כל זה לא נחשב כי התורה הוא אצלו רק כאשר במעשה הוא אצלו ולא על ידי אחרים. ומה

נחלתו תפלתו רשות הלך דבר הוא. אבל האמת יורה דרכו אמרו חז"ל יבמות דף ק"ט ע"ב מי שאין לו אלא תורה אפי' תורה אין לו ופי' חובת הלצנות [ע"י כשער עבודת חלקים רפ"ג] כי מי שאינו עושה אלא כמו שהוא מלווה ומדקדק כחוט השערה הוא עושה כעבד שא"ל לו לפטור מעבודת רבו ועל כרחו הוא עושה אבל הטובד ממהסב בלב שלם והתלהבות אהבת הית"ש צוער בקרבן אין קן לעבודתו ושעל זה כתי' רחבה מלוך מאוד. ולפע"ד זה שאלת בן החכם ותשובתינו אליו. כי קטן פטור מהמלות ומי'נו בליל פסח ממש כל המלות תלוים בו, ועוד שה לבית אבות אעפ"י שאינו מחוייב בפסח מן החורה אבל מותר למנותו ואינו שלא למנויה ועל זה תמה הבן החכם מה היום מיומים. והיינו מה העדות והחקים והמשפטים אשר ליוה ה' חלקינו אהבם הנה באומרו לזה חלקינו כולל עלמנו עמהם ובאומרו אהבם מוליא עלמנו מן הכלל כלומר לזה אהבם להכניס גם אותי בכלל מלותיכם וממי' חס אני בר חיוב אהי' חייב כמוכם והס איינו בר חיוב מה לי ולכם, והתשובה על זה באשר אנחנו עבדים נמכרים להקב"ה באשר הוליאנו מעבודת פרעה והיינו עבדים מוכרמים לעבדו ולעשות כרצונו ואין זה עבודה בשלימות וכמה יודע איפוא אהבתינו את ה' וחפלינו לעשות רצונו, כ"א הוא ית' ביקש מעט ואנחנו עושים הרבה ואפי' הקטנים שאינם בר חיוב אנחנו מלמדים ומעוררים לבותם לעבודתו ויראתו, ועבודתינו אשר ליונו חלקינו היא בכלל אחרי ה' חלקיכם תלכו, ואמנם מה שאנו מוסיפי' גם הקטנים שלא נלצו הוא בחינת לפני ה' כדכתיב באבותינו אשר התהלכו אבותי לפניו [בראשית מ"ח ע"ו]. וזו היא תשובה לבן החכם [בדברים ו'] עבדים היינו לפרעה במלרים וגם וילינו ה' לעשות כל החקים האלה וגוי' לטוב לנו כל הימים וזה התחייבות מטעם שהיינו עבדים לפרעה נהי' עבדים לו ית"ש, אך ולדקה תהי' לנו כי נשמר לעשות את כל המלוה הזאת לפני ה' חלקינו דייקה היינו מה שלא לזה נשמור לעשות כאשר ליונו. והיינו נמי בהמידים וכנגדן ב' תפלות המחוייבי' הן הן עיקר העבודה, אמנם אחר שילאנו יי"ח אנחנו מוסיפים תפלת רשות ערבית והיא השוכה מן הכל והיא כנגד חיברים ופדריס שכבר נגמרה העבודה ואין חיוב על הכהן בלילה להפך בלגורא ולהשגיה על החיברים כלל חס יולת בהן האש או לא ומי'מ מחפלו ורצונו גם בלילה לא שכב לבס וזו היא עבודה הנבחרת והיא תפלת יעקב מוכחר שבאבות.

